

ARTERIAL GIPERTENZIYA BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA SITOKIN NOMUTANOSIBLIGINI TELMISARTAN YORDAMIDA TUZATISH

Nasirova A.A., Jaloliddinova Sh.A.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Samarqand, O'zbekiston

Tadqiqotning maqsadi. AG bilan bo'lgan bemorlarda turli xil yallig'lanish va yallig'lanishga qarshi interleykinlarga telmisartanning immun pleyotropik ta'sirini o'rganish.

Tadqiqod materiallari va usullari. Tadqiqot AG bilan og'rigan 55-75 yoshdagi 82 bemorni keng qamrovli klinik, laboratoriya va instrumental tekshirishga asoslangan. Qon zardobidagi interleykinlar miqdori Beckton Dickinson FACS Canto 2 (AQSH) apparatda oqim sitometriyasi usuli bilan CBA (BO Bio - sciences, AQSh) to'plamidan foydalangan holda tekshirildi.

Tadqiqot natijalari. Telmisartanning AG bilan kasallangan keksa bemorlarning tizimli interleykin holatiga pleyotropik ta'sirini baholashda 6 oydan so'ng, yallig'lanish va yallig'lanishga qarshi interleykinlarning ko'pchiligida statistik jihatdan sezilarli o'zgarish aniqlandi. Bunda, telmisartan ta'siri ostida IL-8 darajasi 1,5 baravar va IL-2 darajasi 1,4 baravar kamaydi ($p < 0,01$).

Statistik jihatdan ahamiyatli, ammo yuqorida aytib o'tilgan tizimli interleykinlarga nisbatan kamroq darajada, gipertenziya bilan og'rigan keksa bemorlarda qonda IL - 1β va $TNF\alpha$ ning oldingi bosimi pasaygan. O'rganilgan yallig'lanishga qarshi interleykinlar orasida 6 oylik telmisartan gipertenziv terapiyasidan so'ng IL-18 qon tarkibida ishonchli o'zgarishlar kuzatilmadi.

Shu bilan birga, AG bilan kasallangan 55-75 yoshli bemorlarni telmisartan bilan olti oylik antigipertenziv davolashning muhim va muhim immun - pleiotropik ta'siri anti - dispozitsion tizimli interleykinlar – IL-4 va IL-10 darajasining statistik jihatdan sezilarli darajada oshishi bilan birga keladi. Shu bilan birga, qonda IL-10 kontsentratsiyasi 6 oylik klinik kuzatuvdan so'ng telmisartan eritmasi ostida boshqa yallig'lanishga qarshi tizimli IL - 4 tarkibiga qaraganda sezilarli darajada oshdi.

Shuning uchun, boshqa tadqiqotlarda yetarlicha o'rganilgan va aniqlangan telmisartanning gipertenziv ta'siriga qo'shimcha ravishda, biz bir vaqtning o'zida ushbu preparatning tizimli yallig'lanishga qarshi interleykinlarga ta'sirini o'rganib chiqdik va telmisartan ham yallig'lanish, ham yallig'lanishga qarshi interleykinlarga pleyotropik ta'sir ko'rsatishini aniqladik. Shuningdek yallig'lanish interleykinlarining aksariyati IL- 1α , IL-2, IL-6, IL-8, $TNF-\alpha$, yallig'lanishga qarshi interleykinlari IL - 4 va IL-10 darajasining ishonchli ko'tarilishi bilan sezilarli darajada kamayishini ko'rsata oldik.

Telmisartan terapiyasi fonida 12 haftadan so'ng AG va metabolik sindromli bemorlarda IL-10 ning $4,7\pm 0,99$ pg/ml dan $7,5\pm 0,25$ pg/ml gacha ishonchli ($p < 0,001$) to'planishi va C-reaktiv oqsil va IL-6 ning $8,4\pm 1,93$ pg/ml dan $4,7$ pg/ml gacha pasayishi kuzatildi $\pm 1,8$ pg/ml ($p < 0,01$). Biz nafaqat yuqorida ko'rib chiqilgan IL-10, IL-4, IL-6 tizimlariga, balki IL-1, IL-2, IL-8, $TNF\alpha$ va IL-18 ga pleyotropik ta'sirlarni ko'rsatamiz va faqat keyingi holatlarda telmisartanning statistik jihatdan ahamiyatli ta'siri aniqlanmagan. AG va metabolik sindromli bemorlarda telmisartan bilan 12 hafta davomida IL-10 darajasining oshishi insulin retseptorlari faoliyatining qisman yaxshilanishi bilan izohlanishi mumkin, chunki metabolik sindromli insulinga chidamli bemorlar ushbu gormonga normal sezgirligi bo'lgan bemorlarga qaraganda IL-10 darajasining pastligi bilan tavsiflanadi. Telmisartan bilan davolashdan keyin IL-10 darajasining oshishi bradikinin ishlab chiqarish uchun javob beradigan retseptorlarning stimulyatsiyasi bilan ham bog'liq bo'lishi mumkin.

Ushbu tadqiqot natijalarini hisobga olgan holda, zamonaviy immunologiya uchun muhim klinik ahamiyatga ega bo'lgan keksa bemorlarida 6 oylik telmisartan ta'sirining turli interleykinlarga nisbatan sezilarli immun pleiotropik ta'sirini ko'rsatish kerak.

Xulosa. Telmisartan olti oylik antigipertenziv terapiya fonida keksa yoshdagi bemorlarda yallig'lanish sitokinlar – IL-1, IL-2, IL-6, IL-8, TNF α va yallig'lanishga qarshi IL-4, IL-10 ga qarshi muhim immun pleyotropik ta'sirga ega. Ushbu natijalar nafaqat gipertenziya bilan og'riqan bemorlarni davolashni yaxshilash, hamda muhokama qilinayotgan patologiyada immunitet yallig'lanishini tushunish va telmisartan bilan tuzatish nuqtai nazaridan ham klinik ahamiyatga ega.